

TUDJA-E ÖN, HOGY MI A CEDAW BIZOTTSÁG?

A nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés kiküszöbölésének kérdéseivel foglalkozó ENSZ Egyezmény (CEDAW Egyezmény) végrehajtása ellenőrzésére létrehozott nemzetközi szakértői testület. A CEDAW Egyezményt a magyar jogrendszerbe beiktató 1982. évi 10. törvényerejű rendelet a nemek közötti egyenlőség megteremtésének emberi jogi alapokmánya. Az Egyezményt aláíró országok kötelezettséget vállaltak, hogy a hazai jogi környezetet összhangba hozzák az Egyezmény szellemével.

A CEDAW Bizottság másik lényeges feladatköre, hogy elbírálja a részes államok állampolgáraitól érkező, az Egyezmény valamely rendelkezésének megsértését panaszoló beadványokat. Az egyéni eljárásban a panaszos azt sérelmezheti, hogy saját állama megsértette a CEDAW Egyezményben vagy valamely Általános Ajánlásban nevesített jogát. Ilyen jog az Egyezményben pl. a nők közéleti részvételének joga, állampolgársággal kapcsolatos jogok, egyenlő jogok az oktatás, foglalkoztatás, egészségügy és anyagi juttatások területén, házassággal, családi kapcsolatokkal összefüggő jogok, vidéken élő nőket érintő speciális igények és jogok, valamint az Általános Ajánlásokban rögzített nők elleni erőszakkal szembeni védelem, egyenlő munkáért egyenlő bért elv, egyenlőség a házasságban és a családban.

HOGYAN TUD ÖN PANASZÁVAL A CEDAW BIZOTTSÁGHOZ FORDULNI?

1. AZ ELJÁRÁSBAN RÉSZTVEVŐ FELEK

A) Ki ellen kell panaszt benyújtani?

A hazai eljárástól eltérően, a CEDAW Bizottságnál nem panaszolható be természetes személy, szervezet vagy hatóság, csak és kizárólag a magyar állam, méghozzá olyan aktusok alapján, melyek 2001. július 5., a Kiegészítő Jegyzőkönyv hatálya lépésének időpontja után keletkeztek.

B) Ki lehet a panaszos?

Bárki, akinek az Egyezményben biztosított joga sérelmet szenvedett. Más (egyének vagy egyének

csoportjai) nevében beadványt előterjeszteni csak meghatalmazás birtokában lehet. Meghatalmazottként civil szervezet is felléphet. Az eljárás nem ügyvédköteles.

2. A BEADVÁNY TARTALMI ÉS FORMAI KÖVETELMÉNYEI

Tartalmi vagy formai megkötés nincs, a Bizottság által kiadott útmutató azonban segít abban, hogy biztosan minden lényeges adat szerepeljen kérelmében, így:

1. A felek, illetve a jogsérelem elszenvedőjének személyes adatai;
2. A jogsértés leírása (a tények időrendi sorrendben való felsorolása, az Egyezményben biztosított jogok megsértésének megjelölése);
3. A Magyarországon zajlott eljárás részletes ismertetése;
4. Egyéb nemzetközi jogorvoslati fórum megnevezése, ahova az adott üggyel fordultak;
5. Dátum, aláírás;
6. Csatolt dokumentumok felsorolása.

A panaszt írásban, aláírva, arab, kínai, angol, francia, orosz vagy spanyol nyelvek egyikén kell beadni, és a mellékelt dokumentumokat is ezen nyelvek egyikére kell lefordítani, és az alábbi címre eljuttatni:

Committee on the Elimination of Discrimination
against Women
c/o Division for the Advancement of Women,
Department of Economic and Social Affairs
United Nations Secretariat
2 United Nations Plaza
DC-2/12th floor
New York, NY 10017 USA

3. PANASZTÉTELI HATÁRIDŐ

A beadvány benyújtására nincs szigorúan előírt határidő, lehetőleg a hazai jogorvoslati eszközök kimerítését követően minél hamarabb juttassa el kérelmét a Bizottsághoz.

4. AZ ELJÁRÁS

Az CEDAW Bizottság eljárása két, időben egybeeső szakaszra tagolható: 1. döntés a megengedhetőség kérdésében, 2. érdemi határozat. Először a Bizottság eldönti, hogy a panasz megfelel-e a formai és tartalmi követelményeknek. Érdemi határozatában a testület abban foglal állást, hogy történt-e Egyezmény-sértés.

Amennyiben a kérelem minden tartalmi-formai követelménynek megfelel, nyilvántartásba veszik, amiről Önt értesítik. Ez után az ügyet a Bizottság továbbítja az érintett országnak. A Magyar Köztársaságnak 6 hónap áll rendelkezésére a beadvánnyal kapcsolatos észrevételei megtételére. Az ország kommentárjára a panaszosnak jogában áll észrevételeket tenni. Ezt követően a Bizottság határozatot hoz az ügyben.

4.1. Elfogadhatósági vizsgálat

Az elfogadhatóság vizsgálata során azt mérlegelik,

- hogy a panaszos lehet-e kezdeményezője a Bizottság eljárásának, vagy, ha nem közvetlenül érintett, rendelkezik-e megfelelő meghatalmazással;
- hogy a panaszos (vagy akinek érdekében a fél eljár) személyében és közvetlenül jogsértés áldozata-e. Ez utóbbi kritérium azt jelenti, hogy egy személyben nem megfogható sértetti kör vagy egy Egyezménybe ütköző jogszabály vagy hatósági gyakorlat megléte önmagában nem elegendő a vizsgálat lefolytatásához, ha annak nincs egyénileg meghatározható elszenvedője;
- hogy az ügyben megsértették-e a CEDAW Egyezményben vagy valamely Általános Ajánlásban nevesített jogot, ugyanis nem minősül megfelelő jogalpnak, ha általánosságban a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetésre hivatkoznak;
- hogy a panasz jogossága kellőképpen bizonyított-e a rendelkezésre bocsátott adatok alapján;
- hogy a panaszos olyan eseményre hivatkozik-e, mely 2001. július 5. után történt meg (noha ez alól a kritérium alól a Bizottság bizonyos esetekben felmentést ad, pl. ha az eset hatásai a fenti időpont után álltak be);
- hogy az esetet változatlan tények mellett a Bizottság már megvizsgálta-e, vagy azt már egyéb nemzetközi jogorvoslati eljárás tárgyává tették-e, ebben az esetben ugyanis a kérelmet a Bizottság elutasítja;
- hogy a panasztevő valamennyi hazai jogorvoslati lehetőségét kimerített-e.

A jogorvoslati fórumok kimerítésének követelménye azt jelenti, hogy a panaszos addig él panaszvételi, fellebbezési jogosultságával, amíg ezt a belső jog lehetővé teszi. Vagyis:

- Jogsértés esetén kezdeményezi a szükséges államigazgatási-, polgári-, büntetőeljárás megindítását;

- Az eljárást megszüntető, feljelentést, keresetlevelet elutasító határozat ellen fellebbezést, panaszt terjeszt elő;
- Elsőfokú államigazgatási, bírói határozat ellen fellebbezést terjeszt elő;
- Jogerős államigazgatási határozat bírói felülvizsgálatát kezdeményezi.

Kivételesen eltekint a Bizottság a hazai jogorvoslat kimerítésének előfeltételétől, ha a jogorvoslati eljárás indokolatlanul elhúzódik vagy nem valószínű, hogy hatékony megoldásra vezet. A kivételes szabály alkalmazását alapos és részletes kérelemben kell igényelni.

Az eddigi gyakorlat szerint a bepanaszolt állam leggyakrabban a megengedhetőség hiányára hivatkozik, ezért hasznos lehet erre már az eredeti kérelemben kitérni, az ellenérvek felsorolásával. Ha azonban ez az első beadványból kimaradt, akkor is van lehetőség erre reflektálni az ország írásbeli magyarázatának kézhezvételét követően.

4.2. Érdemi döntés

A panasz érdemi vizsgálata során határoz a Bizottság arról, hogy az Egyezmény valamely bekezdése valóban megsérült-e vagy sem. Mivel az Egyezmény igen szűkszavú, érdemes a Bizottságnak az egyes deklarált jogok részletes kifejtését tartalmazó Általános Ajánlásait, illetve az országjelentésekhez fűzött megjegyzéseit tanulmányozni.

5. KÜLÖNLEGES INTÉZKEDÉSEK SÜRGŐSSÉG VAGY EGYÉB INDOKOLT ESETBEN

Az ügy érdemi vizsgálatát megelőzően a Bizottság felkérheti a magyar államot ideiglenes intézkedések meghozatalára, ha ezzel jövathetetlen kár vagy a későbbiekben helyrehozhatatlan sérelem bekövetkeztét kerüli el. Ideiglenes intézkedésről való döntést a Bizottságtól kifejezetten kérni kell, az annak alapjául szolgáló okok megjelölésével.

6. ÉRDEMI DÖNTÉSHOZATAL

Panaszát a Bizottság zárt ülésen, a rendelkezésére álló iratok alapján bírálja el. Nem kerül sor az érintett felek személyes meghallgatására, sem szakértői vélemények beszerzésére. A döntésről írásbeli értesítést kap.

7. A BIZOTTSÁG DÖNTÉSÉNEK JOGHATÁSA

A Bizottság egyik döntése ellen sincs helye fellebbezésnek. Ha a Bizottság az ügy tárgyalását elutasítja, vagy nem állapít meg Egyezményisértést, a határozat kézbesítésével az eljárás lezárul, az ügy elbíráltnak minősül.

8. ÉRDEMES-E A CEDAW BIZOTTSÁGHOZ FORDULNI PANASZÁVAL?

+

- A CEDAW Bizottság az egyetlen olyan nemzetközi döntéshozó testület, mely kifejezetten és kizárólagosan a nők elleni diszkriminációval foglalkozik. A bizottsági tagok mindannyian e terület neves szakértői, így más jogi fórumhoz nem hasonlítható többlétezés birtokában döntenek.
- Gyorsabb az eljárás, mint más nemzetközi jogorvoslati fórum előtt
- ENSZ szervezatként megvan az a politikai, diplomáciai tekintélye, melynek alapján jogi eszközök híján is presszionálni tudja az államot a teljesítésre

-

- Korlátozottan ismert, ezért hazai jogalkotók, jogalkalmazók és a közvélemény befolyásolására kevésbé alkalmas
- Az országokra kötelező döntés meghozatalára nincs hatásköre, a nem teljesítést szankcionálni nem tudja, véleményének és ajánlásainak megfogalmazásán túl, nem rendelkezik más eszközzel az Egyezményisértés megszüntetésére

© Habeas Corpus Munkacsoport 2005.
1364 Budapest Pf.31.
info@habeascorpus.hu
http://www.habeascorpus.hu
http://www.stop-ferfioszak.hu

A kiadvány tartalmáért teljes egészében a Habeas Corpus Munkacsoport felel, azért és az annak felhasználásából származó következményekért az Európai Bizottság nem felelős.

Tudja-e Ön, hogy

Mi az, és mit csinál a CEDAW-bizottság?

Habeas Corpus Munkacsoport

www.stop-ferfioszak.hu
www.habeascorpus.hu

Készült az Európai Unió Daphne Programja, Budapest Főváros Önkormányzata, a Nemzeti Civil Alapprogram, és az Open Society Institute Budapest Foundation támogatásával